

§ 2

Biblioteken och demokratin

All offentligt finansierad biblioteksverksamhet har enligt Bibliotekslagen (2013:801) ett gemensamt ändamål som beskrivs i § 2.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

I denna paragraf vilar ett storartat, viktigt uppdrag och ansvar som förenar olika biblioteksverksamheter. Här vilar också utmaningar och paradoxer. Under två dagar i Umeå sätter vi fokus på just dessa. Med utgångspunkt i vår omvärld bryts lagens formuleringar och stora ord ner till verksamhetsnära motsättningar och möjligheter.

29 feb
1 mars
2016

Väven
Umeå

Välkommen till Umeå
29 februari – 1 mars 2016

MÅNDAG 29 FEBRUARI

- 10.30 – **Visning av Väven**
11.30 Begränsat antal platser. Anmälan görs i samband med anmälan till konferensen.
- 10.30 – **Bibliotek mot rasism**
11.30 Kampanjen Bibliotek mot rasism har genomförts på, framförallt, folkbibliotek i Gävleborg, Västernorrland och Västerbotten. Under en workshop får deltagarna möjlighet att dela erfarenheter med varann och diskutera hur biblioteket fortsatt kan arbeta aktivt mot rasism. Alla är välkomna, oavsett om en deltagit i kampanjen eller inte. Workshopen leds av *Ann Östman*, Region Gävleborg, *Jennie Olofsson*, Länsbiblioteket Västernorrland, *Pia Brinkfeldt*, Länsbiblioteket i Västerbotten.
- Begränsat antal platser. Anmälan görs i samband med anmälan till konferensen.
- Lunch på egen hand
- 12.00 **Registrering**
- 12.30 **Välkommen!**
Ingegerd Frankki, Bibliotekschef i Umeå
- 12.45 **En idéhistorisk reflektion över bibliotek och demokrati**
Kjell Jonsson, Umeå universitet
- 13.30 **Bibliotekens betydelse i den öppna vetenskapens tid**
Den öppna tillgången till kunskap och forskningsresultat är en grundläggande rättighet i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Genom att främja utvecklingen av öppen tillgång till vetenskaplig information stärks relationen mellan vetenskap och allmänhet. *Beate Eellend*, Fil dr och handläggare Kungl. Biblioteket, om hur biblioteken som betydelsefulla aktörer kan bidra till att skapa inkluderande och tillgängliga samhällen för alla medborgare.
- 14.15 Fika
- 14.45 **Wikipedia, ett verktyg för kunskapsförmedling från forskare till allmänhet**
På universiteten produceras mängder av kunskap som intresserar allmänheten, men som kan vara svår att nå ut med. *Olle Terenius*, Sveriges Lantbruksuniversitet berättar om hur de försöker få forskningsresultat att resultera i redigeringar på Wikipedia till gagn för alla.
- 15.15 **Ett klick bort – du väljer, vi digitaliserar**
Projektet Ett klick bort har utvecklat en webbaserad, användarstyrd tjänst som ger fri tillgång till material som annars skulle kunna vara mycket otillgängligt. Genom tjänsten ges användaren, oavsett geografisk plats, möjlighet att påverka urvalet i en digitaliseringsprocess och få tillgång till önskat material. Projektet är ett samarbete mellan Umeå universitetsbibliotek och Länsbiblioteket i Västerbotten och presenteras av *Mats Danielsson* och *Christer Karlsson*, Umeå universitetsbibliotek, *Susanne Ljungström*, Länsbiblioteket i Västerbotten.

Foto: Umeå kommun

- 15.45 **Asylsökande på biblioteken – vad mer kan vi göra?**
Biblioteken har blivit en given referenspunkt för många av de som söker asyl runt om i Sverige. MIKLO har på uppdrag av Regionbibliotek Stockholm gjort en studie där personal från fyra biblioteksområden i Stockholms län och asylsökande i regionen intervjuats rörande hur de idag upplever bibliotekens verksamhet och hur den skulle kunna utvecklas ytterligare. Medverkande: *Carlos Rojas*, MIKLO
- 16.15 **Avslutning**
- 19.00 **Middag**

TISDAG 1 MARS

- 08.30 **Teori och praktik i 21 århundradet**
– eller hur kan verklighetens praktiker i vardagens verkstad i samarbete med medborgarna överträffa formuleringarna i visioner och högtidstal. *Kerstin Brunnberg* om förutsättningar och möjligheter att vara en tillgång som inte tar slut för att fler och fler använder den.
- 09.15 **Effektiv vetenskaplig kommunikation – för forskning, utbildning och nyttiggörande**
Inom Svensk biblioteks förening har en process initierats för att lyfta fram forskningsbibliotekens betydelse för en effektiv vetenskaplig kommunikation. Särskild fokus ligger på nya uppgifter för universitets- och högskolebiblioteken, som akademisk publicering. Rådets arbete har lett fram till rapporten "Effektiv vetenskaplig kommunikation – för forskning, utbildning och nyttiggörande", som presenteras av *Mikael Sjögren*, Umeå universitetsbibliotek och *Katarina Wiberg*, Svensk biblioteks förening
- 10.00 Fika
- 10.30 **Sociala mediernas möjligheter**
Felicia Margineanus berättelse väcker tankar och känslor och ger hopp om individens egen kraft till påverkan och förändring, med sociala medier som verktyg. Under valet 2010 samlade hon ihop 10 000 personer på Sergels Torg inom loppet av 12 timmar i en fredlig manifestation mot rasism. År 2015 gav hon ut boken "Uppkopplad - sociala mediers möjligheter".
- 11.15 **Att inte ha rätt till yttrandefrihet**
Om en resa från Förenade Arabemiraten och Somalia till Västerbotten i Sverige. *Ahmed Mohammed* är hbtq-aktivist vilket är anledningen till att han nu fått en fristad i Skellefteå. Han är bloggare och författare och i de länder där han har bott är det belagt med dödsstraff att vara aktiv inom hbtq-rörelsen. Ahmed kommer även att berätta om den allmänna situationen för hbtq-personer i mellanöstern och EU:s bemötande av hbtq-personer från mellanöstern och östra Afrika. Föreläsningen är på engelska.
- 12.00 Lunch

Foto: Ellinor Koda

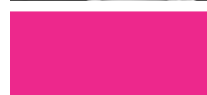
- 13.00 **Threats to reaching knowledge: why libraries are at the centre of the struggle**
Rachael Jolley is editor of *Index on Censorship*, the global free expression quarterly magazine, launched in 1972. She is a journalist who has worked for national and regional newspapers during her career including *The Times*, *The Guardian* and the *Financial Times*. She writes regularly for the *New Statesman*, and has appeared as a commentator on BBC Radio 3, Radio 4, Sky News and Al Jazeera, among others. She previously held senior roles in thinktanks including as head of online for the Fabian Society and as head of policy for the Royal College of Physicians' Faculty of Public Health.
- 13.45 **Ditt skinn är mitt**
 Vem får egentligen berätta vad? Om att stjäla, förvandla och ge igen. *Stina Stoor*, från Bjurholm i Västerbotten, pratar om skrivande och berättande. Hon vann Umeå Novellpris 2012 och blev Augustynomierad 2015 för sin novellsamling "Bli som folk".
- 14.30 Fika
- 15.00 **Äsch, men om alla gör det spelar det väl ingen roll**
 En föreläsning kring de dilemman som upphovsrätten och den starka position som rättighetsinnehavarna har på internet. *Kristina Alexanderson*, IIS, belyser upphovsrätten genom praktiska exempel på hur rättigheter och en digital vardag kan krocka.
- 15.45 **Lever biblioteken upp till sitt uppdrag?**
 Konferenstiteln syftar på § 2 i bibliotekslagen i vilken det står klart och tydligt att biblioteken ska finnas till för alla, men är det verkligen så? Speglar biblioteken samhället eller finns det gränser för yttrandefriheten? Integritetsskyddet och upphovsrätten är några av hindren som gör det svårare att förmedla kunskap och bidra till den fria åsiktsbildningen, men det finns många fler. Vad ska vi göra på biblioteken, vilka ställningstaganden ska vi arbeta aktivt med - och hur? Medverkande: *Niclas Lindberg*, Svensk biblioteksforening
- 16.30 **Avslutning**
Mikael Sjögren, Umeå universitetsbibliotek

Foto: Nasti Roots

Foto: Elisabeth Ohlson Wallin

TID 29 februari – 1 mars, 2016
PLATS Vävenscenen, Väven, Umeå
PRIS Enskilda medlemmar i Svensk biblioteksforening: 1 200 kr.
 Övriga deltagare: 1 700 kr.
 Student- och pensionärsmedlemmar: 600 kr.

Studenter kan söka särskilda stipendier:
<http://www.biblioteksforeningen.org/var-verksamhet/bidrag-stod-och-stipendier/konferensstipendier-for-studerande>

ANMÄLAN SENAST 17 FEBRUARI 2016 till Svensk biblioteksforening via foreningens hemsida <http://www.biblioteksforeningen.org/var-verksamhet/konferenser-3/>

Konferensavgiften faktureras. Anmälan är bindande. Bekräftelse skickas per e-post.

MER INFORMATION Bertine Pol Sundström, 090-16 33 73, bertine.pol@umea.se